

NORSK KURATORFORENING

INNSPILL TIL KULTURBUDSJETTET 2017

Norsk Kuratorforening er en frittstående forening som arbeider for å øke forståelsen for kuratorprofesjonen i Norge og for medlemmenes rettigheter. Norsk Kuratorforening ønsker større synlighet og anerkjennelse for det skapende, produserende og formidlende arbeidet kuratorer gjør for det visuelle kunstfeltet. Vi foreslår etablering av arbeidsstipender for frilanskuratorer og sikring av honorarer til frilanskuratorer som tar oppdrag for kunstinstitusjoner.

I Kulturdepartementets forslag til Statsbudsjett 2017 er kuratoren fraværende som en aktør på det visuelle kunstfeltet. Dette til tross for at *Meld. St. 23 (2011–2012) Visuell kunst* påpeker den vesentlige rollen kuratoren har fått på kunstfeltet:

«Kuratoren er en integrert del av kunstinstitusjonen [kunstfeltet]» (s.12), og «en spesialist på å gi kunstneriske prosjekter, særlig utstillinger, en helhetlig karakter og et teoretisk fundament» (s. 30).

Kuratoren har en viktig funksjon på kunstfeltet, som er distinkt annerledes enn kunstneren og kritikeren. Enkelt forklart, så lager kunstneren verket, og kunstkritikeren dømmer verket etter at det er blitt offentliggjort. Kuratoren derimot:

- er til stede i kunstneriske prosesser på tidlig stadium, før publikum møter kunsten, og i blant før kunsten skapes. Gjennom atelierbesøk og samtaler med kunstneren defineres den offentlige konteksten rundt et framtidig verk;
- muliggjør publikums møte med kunsten ved å utvikle infrastruktur for kunstnere, organisere utstillinger og andre offentlige arrangement, og gjennom dialog og forhandling med kunstinstitusjoner;
- kontekstualiserer og formidler verker gjennom tekster, forelesninger, debatter og lignende. Kuratoren blir dermed et bindeledd mellom kunstverket og publikum.

2017 er et viktig år for norsk kuratorprofesjon. Da uteksamineres de første studentene fra masterstudiet i kuratorpraksis ved Kunsthøyskolen i Bergen, og Norge har blitt tildelt den prestisjetunge internasjonale kuratorkonferansen, IKT. Dette fordrer en styrking av kuratorrollen, spesielt frilanskuratoren, som ikke er fast tilknyttet en institusjon, men som er særs viktig for å opprettholde mangfoldet på det visuelle kunstfeltet. Frilanskuratoren befinner seg i en prekær økonomisk situasjon, som Norsk Kuratorforenings pågående kartlegging av kuratorhonorar viser. Kuratoren er i tillegg den eneste gruppen på det visuelle kunstfeltet som ikke har tilgang til å søke egne arbeidsstipend.

Norsk Kuratorforening foreslår følgende to tiltak, i prioritert rekkefølge:

1. Innføring av arbeidsstipend for frilanskuratorer.
2. Innføring av prøveordning med honorar for frilanskuratorer.

1. Arbeidsstipend for kuratorer

Midler til arbeidsstipender for frilanskuratorer vil skape bredde og ny kunnskap om samtidskunsten. Frilanskuratoren bør ha mulighet til å søke om arbeidsstipend for å kunne fokusere på langsiktige prosjekter, på lik linje med andre frie kunstfaglige utøvere som kunstnere og kritikere. Arbeidsstipendene bør finansieres med friske midler, dvs. at stipendene ikke må gå på bekostning av eksisterende kunstner- eller kritikerstipend. Vi foreslår en prøveperiode over to år, med totalt seks ett-årige arbeidsstipender, som så evalueres av en komité bestående av ulike interesse- og faggrupper.

Økonomisk overslag for arbeidsstipend for kuratorer

Med utgangspunkt i eksisterende ordning for «Stipend for etablerte kunstnere», og de tilbakemeldinger som kommer fra de ulike kunstnerorganisasjonene om manglende indeksregulering av eksisterende stipender, er vårt overslag at et arbeidsstipend for kuratorer bør være 299.100 kr, som tilsvarende en 50% av en årslønn på 598.200 kr. Vårt forslag baseres på at utdanningsnivå og arbeidets art kan lignes med forskerstillinger og institusjonelle kuratorstillinger, som typisk vil ligge i lønnstrinn 65-75 i Statens Lønnsregulativ. Vi antar at stipendmottaker vil ha mellom fem og 10 års ansiennitet (aktive år i feltet enten som frilanser eller innenfor institusjoner), og mener derfor det er rimelige at arbeidsstipend bør begynne på lønnstrinn 68. Tilsvarende som for kunstnere, mener vi at stipendene bør utbetales i månedlige rater fratrukket skatt, og at stipendiater kan ha inntil 50 % stilling i varig arbeidsforhold ved siden av arbeidsstipendet. Norsk Kuratorforening ser for seg at prøveordningen administreres på samme måte som for kunstnere, der Norsk Kuratorforening spiller samme rolle som Norske Billedkunstnere (NBK). En prøveordning bør omfatte totalt seks årsstipend, med tre stipend hvert år i to år. Denne prøveordningen vil koste 897.300 årlig, i tillegg kommer arbeidsgiveravgift og vederlag for stipendkomiteen.

2. Innføring av honorar for frilanskuratorer som del av honorarprøveordningen

Samarbeidet mellom frilanskuratoren og kunstinstitusjonen må være tuftet på levelige honorarsatser. Vi anerkjenner det gode arbeidet som er gjort av Kunstnernettverket de seneste årene, og ser at det er overførbare prinsipper i *Pilotprosjektet for utstillingshonorar for kunstnere* som kan bidra til et godt samarbeidsforhold mellom institusjon og kurator. Vi foreslår at det at en slik pilotordning implementeres for frilanskuratorer med friske midler. Dette vil være et svært viktig hjelpe- og virkemiddel for institusjoner, slik at disse har økonomisk mulighet til å arbeide profesjonelt med frilanskuratorer, og for at kuratorene skal kunne fortsette å bidra med faglig sterke prosjekter til institusjoner og offentligheten. Norsk Kuratorforening er i dialog med Kunsthallene i Norge om en slik ordning.

Økonomisk overslag for en honorarprøveordning for frilanskuratorer

Honorarprøveordningen ble innført av KUD for å styrke kunstneres økonomi ved å lønne dem for arbeid i forbindelse med utstillinger. Ordningen har per dags dato 12 institusjoner som hver har 250.000 kr. til utstillingshonorar per år over to år. Norsk Kuratorforening foreslår at hver av disse institusjonene, i en prøveperiode på to år, mottar 100.000 kr. ekstra årlig, som er øremerket frilanskuratorhonorar. Dette vil koste 1.200.000 kr årlig.

SAMLET KOSTNAD FOR BEGGE FORSLAGENE:

Arbeidsstipend for kuratorer: tre stipend á 299 100 kr. (inkludert arbeidsgiveravgift)	1.023.819
Vederlag for stipendkomiteen (estimat)	200.000
Inkludering av kuratorhonorar i prøvehonorarordningen: 12 institusjoner á 100.000 kr.	1.200.000
Samlet årlig kostnad for begge ordningene	2.423.819